

iz dela preobraćenih liberalnih antikomunističkih krugova koji su, prihvatajući doktrinu o totalitarizmu, usvajali i nediferenciran odnos prema vlastitoj prošlosti. Otuda, uprkos otporu šovinizmu, neistoričnost ove idejopolitičke struje koja se trudila da se antikomunističkim tenorom prilagodi svesti međunarodnog okruženja. Kao da danas na Balkanu sa uobičajenim zakašnjenjem važi ono što je R. Kinl konstatovao za stanje političke svesti u SR Nemačkoj krajem 1960-ih godina: naime, izjednačavanje levog i desnog kao pođednako antidemokratskog pruža mogućnost za sporazum između onih koji su oduvek bili protiv desnice, a sada su i protiv levice, i onih koji su uvek bili protiv levice, a sada, spremni da budu i protiv desnice – žele da steknu moralni kapital koji im omogućuje istupanje protiv levice.

Unutarnacionalno izmirenje poput bitburške ceremonije (kada su Regan i Kol 1985. posetili grob SS-ovaca u Bitburgu) ne odvija se u racionalnim nego u mitskim okvirima politizacije grobova i žrtvi. U poslednjem građanskom ratu na Balkanu prodor etničkog poimanja nacije (kao prirodne zajednice po poreklu, krvi i tlu) umesto komunističkog, u osnovi političkog shvatanja nacije, zbližio je suprotstavljene pristalice ranijih ideoloških protivnika (partizana i ustaša i partizana i četnika). Spona je bio mit o obespravljenom narodu zavedenom internacionalizmom (čiji je osećajni izraz sintagma o "ostacima zaklanog naroda"). U Nemačkoj je bitburški čin trebao da obeleži kraj sa prošlošću i obavezom odbrane demokratije od obe verzije totalitarizma. U Jugoslaviji 1990ih godina unutarnacionalna izmirenja teku u mitiziranom sklopu građanskog rata i epskooslobodilačkog folkloru (grobovi kao granice država, u borbi osvedočena veza porekla, krvi i tla, konfesionalna mistika, gusle i zastave, zakletve ratnih dragovoljaca, samorazumljiva genocidna odmazda i sl.), a šovinistička misao o društvu i publicistika su pravdali sva sredstva u homogenizovanju etnički shvaćenog nacionalnog bloka. Normalizacija fašizma u Nemačkoj tekla je drugačije. Bitburg je trebalo ritualno da potvrdi da je nacizam konačno prevaziđen kao delo jednog čoveka, da su SAD sa Nemaca skinule odgovornost, i da je samo preostala zajednička borba protiv totalitarizma. Genocidni fašizam u Jugoslaviji (srpski, hrvatski i muslimanski) direktno je na frontu prevođen u patriotizam, a razbuđena nacionalna romantika je učinak njihovih preteča (Pavelića i nekih genocidnih četničkih grupa) isticala kao važne trenutke nacionalne istorije. Ostala je borba protiv ostataka levog internacionalizma i "plaćeničkog mondijalizma", a crveni totalitarizam gori je od mrkog. Na idejnom planu nova srpska desnica oslobađa ljotićevce fašističke hipoteke, prevodi ideologiju srpskog fašizma u tobožnju organsku misao i time neutralizuje i normalizuje fašizam (Subotić 1999, str. 20). Nemački konzervativci su 1980-ih godina pisali da kada mine mrka opasnost nastupa crvena, pa moramo biti budni, a tada nas sećanja na fašistički rat približavaju intelektualnom luksuzu naivnih moralista (Jaschke 1991, S. 294). U Jugoslaviji koja se raspadala u građanskom ratu sve zaraćene strane gotovo su pođednako žestoko osporavale komunistički internacionalizam ne kao naivnu zabludu već kao otvoreno nepatriotsko izdajstvo i pogubno jugoslovenstvo. Profašistički časopis "Naše ideje" prebacuje čak i svom preteči D. Ljotiću jugoslovenstvo kao veliku grešku (Naše ideje, 1994, br. 2). Da ovaj revizionizam nije zahvatio i dublje slojeve misli o društvu, a ne samo ideološke sadržaje, moglo bi se možda pomisliti da je prolazna ratna propaganda.

Normalizacija fašizma, premda različito ispoljavana (u ratu ili miru, direktno ili posredno), svuda se izražavala u revizionističkom naporu za unutarnacionalnim izmirenjem spajajući militantne liberalne, konzervativne i profašističke antikomuniste. Ni u prepisci sa Fireom Nolte ne krije svoju podršku radikalnoj revizionističkoj tezi da nacizam nije bio deformisana